

BADEM BAHÇELERİNDE YILLIK BAKIM İŞLERİ

TOPRAK İŞLEME

Kış yağmurlarını toprakta tutabilmek, verilecek gübreleri toprak altına karıştırabilmek için sonbaharda derin toprak işleme yapılır. İlkbahar ve yaz aylarında yapılacak sürümler yabancı otları öldürmek ve toprağın su kaybını azaltmak amacıyla yüzeysel yapılmalıdır.

GÜBRELEME

Gübreleme öncesi mutlaka toprak tahlili yaptırılmalıdır. Tahlil sonuçlarına göre gübreleme planlanmalıdır. Verilecek kimyasal gübreler ağaçların taç izdüşümü içerisine, gövdeyle temas etmeyecek şekilde uygulanmalıdır. Çiftlik gübresi mutlaka kullanılmalıdır.

SULAMA

Nisan-Mayıs aylarından başlanarak yapılacak sulamalar, sürgün gelişimini hızlandıracak, sağlıklı ve yeterli çiçek tomurcuğu oluşumunu teşvik edecek ve meyvelerin dolgun olmasını sağlayacaktır. Sulamada kök bölgesi su ile temas etmemelidir.

BUDAMA

Bademde çiçek tomurcukları yıllık sürgünler ve buket dallar üzerinde oluşur. Ürün budaması amacıyla her yıl düzenli budama yapılmalı, ancak şiddetli budamadan kaçınılmalıdır. Verim çağındaki ağaçlarda her yıl 1 ile 3 yaşlı dallara uygulanacak kesimlerle beraber sulama ve diğer bakım tedbirleri de uygulandığında gelişme ve ürün artışı sağlanmaktadır. Bademlerde tacı sınırlandırmak için tepe vurulmamalıdır. Dikimden 15-20 yıl sonra gençleştirme budaması yapılmalıdır.

BADEM HASTALIK VE ZARARLILARI

- Kök Çürüklüğü
- Klok (Taphrina deformans (Berk.))
- Yaprak Delen (Coryneum beijerinckii Oud.)
- Et Leke Hastalığı (Polystigma ochraceum (Wahl.) Sacc.)
- Külleme (Sphaerotheca pannosa (Walt.))
- Yazıcı Böcekler: (Scolytus spp.)

Yaprak biti, empoasca ve kırmızı örümcek çok önemlidir. Ayrıca şeftali güvesi iç kurdu ana zararlılar grubundadır, mücadelesi ihmal edilmemelidir. Çiçek dönemi yağış gerçekleşirse manolya mücadelesi yapılmalıdır.

HASAT

Meyve dış yeşil kabuğu çatladığında ve kısmen renk değiştirmesiyle hasat başlar.

Ağacın iç kısımlarındaki meyvelerin yeşil kabuğu açılmadan hasada başlanmaz.

Hasatta sırık vb. ağaca zarar verecek araçlar asla kullanılmamalıdır.

Uygun hasat dallarda silkeleme şeklinde yapılmalıdır.

Dış kabuktan ayrılmayan bademlerin hasattan sonra en kısa zamanda kavlatılarak dış kabuktan ayrılması sağlanmalıdır.

**ŞANLIURFA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ**

**TARIMSAL HİZMETLER
DAİRESİ BAŞKANLIĞI**
TARIMSAL EĞİTİM VE YAYIM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

BADEM YETİŞTİRİCİLİĞİ

OCAK 2025
YAYIM NO: 07

BİTKİSEL ÖZELLİKLER

Bademler pomolojik olarak ikiye ayrılır:

1. Acı bademler
2. Tatlı bademler

Acı Bademler: Siyanidrik asit içerdiklerinden acıdırlar ve fazla alındığı zaman zehir etkisi gösterebilirler. Badem yağı çıkarmak için kullanılırlar. Tatlı Bademler: El, diş, sert kabuklu ve taş bademler olmak üzere dört gruba ayrılırlar. Kabuğun kalınlığı arttıkça randıman düşmektedir.

BADEMİN KABUK VE İÇ ÖZELLİKLERİ

A- KABUK ÖZELLİKLERİ

- Kabuk ne çok sert ne de çok yumuşak olmalıdır. Sert ve taş bademlerde randıman düşüktür. El ve diş bademlerin saklanması zordur.
- Karın kısmı kapalı olmalıdır.
- Kuş zararının olmadığı yerlerde ince kabuklu el ve diş bademleri tercih edilebilir.

B- İÇ BADEM ÖZELLİKLERİ

- İç; açık renkli, kırışksız ve tüysüz olmalıdır.

TOPRAK:

Badem, kumlu, orta derecede killi ve kireçli, drenajı iyi topraklardan hoşlanır. Özellikle kurak bölgelerde, alt kısımları hafif killi, verimli ve üst tabakaları hafif kumsal topraklar da badem için elverişlidir.

DÖLLENME

Ticari badem çeşitlerinin çoğu kendine kısırdır. Bu yüzden tozlayıcı çeşit kullanma zorunluluğu vardır. Bademde az meyve tutumunun ana nedeninin yetersiz tozlanma ve dölleme olduğu belirlenmiştir. Bu sebeple en az 2-3 çeşit bademle bahçeler tesis edilmelidir. Bu çeşitlerin çiçeklenme zamanları çakışmalı, çiçek tozları karşılıklı uyuşmalı ve çeşitlerin bahçe içine yerleşmelerine dikkat edilmelidir. Badem bahçelerinde çiçek tozlarının bir çeşitten diğerine taşınması esas olarak arılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Bahçelerde iyi bir tozlanma için 10 dekara 5-8 adet kovan yerleştirilmelidir.

Arılar hava sıcaklığı 12°C'nin üstüne çıktığı zaman uçmaya başlamaktadır. Badem yetiştiriciliğinde bahçelerde bol arı bulundurulmasının ticari badem yetiştiriciliğinin vazgeçilmezi olduğu unutulmamalıdır.

ÜRETİM TEKNİĞİ:

Kapama bahçeler iki yolla tesis edilmelidir:

- **DOĞRUDAN ARAZİYE TOHUM EKİMİYLE:** Daha çok sulama imkânı sınırlı olan yerlerde, çöğürlerin yerinde aşılması şeklinde uygulanır.
- **AŞILI FİDANLARLA DİKİM YAPILARAK:** Taban ve sulama imkânı olan arazilerde aşıli fidanlar kullanılmalıdır. Bademde kalem aşılar iyi sonuç vermemektedir. Fidan üretimi amacı ile "durgun T göz aşısı" metodu kullanılmaktadır. Dikim mesafesi; kullanılan anaç, çeşit, ekoloji ve bakım şartlarına göre değişebilir. Zayıf ve az derin topraklarda 5x6 m, kuvvetli topraklarda 7x9 m civarındadır.

FİDANLARIN DİKİME KADAR KORUNMASI VE TAŞINMASI:

Badem yer değiştirmeye çok hassastır. Söküm sırasında kökler toprakta kalabilir veya zedelenabilir. Bu konuya dikkat edilmelidir. Söküm sonrası kökler nemli tutulmalı ve açıkta rüzgâra bırakılmamalıdır. Fidanlar dikime kadar rüzgârdan korunmuş bir yerde hendeklenmelidir.

Güneş zararını engellemek için sık ve tepeleri güneye meyilli olarak hendeklenmelidir. Dikimin mümkün olmadığı hallerde hendekleme soğuk yerlerde yapılmalı veya fidanlar soğuk hava depolarında bekletilmelidir. Fidan dikimi, kışı soğuk olan bölgelerde gözler kabarmadan ilkbahar başında, kışları ılık bölgelerde ise sonbahar veya kış başında yapılmalıdır. Dikimde aşı bölgesi toprak seviyesinden 20-25 cm yukarıda olmalıdır.

TARIMSAL HİZMETLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Tel:0 (414) 318 51 00 Fax: 0(414) 316 08 62

Whatsapp : 0530 843 50 78

Yusuf Paşa Mah. 11 Nisan Fuar Cad. No:1

Eyyübiye / Şanlıurfa

www.sanlıurfa.bel.tr

